

DE VERENIGING
 VAN
 DE
 1849 - 1960

AAN HEN DIE ONS
 STALD DER JAREN
 1849 - 1960

- DE VERENIGING VAN
 DE
 1849 - 1960
JAN FIDES	1807-1916
JAN BERTHELMUS PE.	1819-1821
JAN BERTHELMUS PE.	1844-1867
GEORGIUS BERTHELMUS PE.	1846-1848
PIET JACOB BERTHELMUS PE.	1850-1852
ROBERT BERTHELMUS PE.	1852-1855
WILHELMUS BERTHELMUS PE.	1857-1859
PIET BERTHELMUS PE.	1862-1864
JAN BERTHELMUS PE.	1867-1869
JAN BERTHELMUS PE.	1871-1873
CHARLES PE.	1874-1876
ALLES VAN OPIET PE.	1877-1879
LEO PEERDUS PE.	1881-1883
STEFANUS FALSAARDUS PE.	1885-1887
PIET PEERDUS PE.	1889-1891
ANGELUS BERTHELMUS PE.	1893-1895
PIET PEERDUS PE.	1897-1899
ALLES VAN OPIET PE.	1901-1903
LEO PEERDUS PE.	1905-1907
STEFANUS FALSAARDUS PE.	1909-1911
ALLES VAN OPIET PE.	1913-1915
PIET PEERDUS PE.	1917-1919
ANGELUS BERTHELMUS PE.	1921-1923
ALLES VAN OPIET PE.	1925-1927
PIET PEERDUS PE.	1929-1931
ANGELUS BERTHELMUS PE.	1933-1935
ALLES VAN OPIET PE.	1937-1939
PIET PEERDUS PE.	1941-1943
ANGELUS BERTHELMUS PE.	1945-1947
ALLES VAN OPIET PE.	1949-1951
PIET PEERDUS PE.	1953-1955
ANGELUS BERTHELMUS PE.	1957-1959
ALLES VAN OPIET PE.	1961-1963
PIET PEERDUS PE.	1965-1967
ANGELUS BERTHELMUS PE.	1969-1971
ALLES VAN OPIET PE.	1973-1975
PIET PEERDUS PE.	1977-1979
ANGELUS BERTHELMUS PE.	1981-1983
ALLES VAN OPIET PE.	1985-1987
PIET PEERDUS PE.	1989-1991
ANGELUS BERTHELMUS PE.	1993-1995
ALLES VAN OPIET PE.	1997-1999
PIET PEERDUS PE.	2001-2003
ANGELUS BERTHELMUS PE.	2005-2007
ALLES VAN OPIET PE.	2009-2011
PIET PEERDUS PE.	2013-2015
ANGELUS BERTHELMUS PE.	2017-2019
ALLES VAN OPIET PE.	2021-2023
PIET PEERDUS PE.	2025-2027

RELIEN
 ET BECC

RELIGIONI ET REGI

Gegaan ben ik door de witte zonnige gangen rond het bloeiend Carré!

De blanke stilte vertelde mij, zoals altijd, van onbezorgde blijе jeugd die hier rondwandelde, levendig uitpratend de in hen zingende idealen van..... later.

Gestaan heb ik voor de grijsmarmere plaat aan de witte wand:

„Religioni et Regi”.

Gestaard heb ik op de bronzen letters en gelezen namen van diezelfde jongens, waarachter een jaartal van..... later.....

Met eerbied en huivering las ik die namen één voor één; en achter alle klonken in mij telkens weer de veelbetekenende en toch raadselachtige woorden: strijd! dood! held!...

Welke strijd? welke dood? welke heldhaftigheid?.....

Droevig peinzend ben ik d'aloude brede trap op gegaan.

De bibliotheek opende ik en zocht en vond: „Rolduc 1945—1946”.

Ik bladerde..... en las: „Ere-galerij van oud-Rolducse Helden”.

Ik ontblootte het hoofd en keek en las met eerbied en bewondering, met droefheid, afschuw en huivering als in een geïllustreerde verzameling van „Martelaren- en Heiligenlegenden” uit verre, verre barbaarse tijden.

Portretten van priesters, militairen en burgers zag ik; van dragers van geestelijk en van wereldlijk gezag.

Beeltenissen van officieren, onderofficieren en soldaten; portretten van bestuurders van bisdommen, parochies en conventen bekeek ik; en langzaam, piëteitvol sloeg ik ze om, één voor één...

Ik zag mannen gesneuveld in Nederland en Indonesië, martelaren doodgehongerd en doodgepijnigd in Nederlandse en Duitse con-

centratiekampen; gefusilleerden en, misschien de jammerlijkste van allen, vermisten.

Van mannen van boven de zestig las ik en van jongemannen die de twintig nauwelijks waren gepasseerd! Van onverschrokken en onverzettelijke helden op het veld van eer, vóór het vuurpeleton, in vertrekken van folterend verhoor, in besmette barakken en in folterkamers; van helden van de daad, van het woord, van de passie en van het rotsstarre, sterke, beierend..... zwijgen.

Ik keek in het strijdbare, harde gelaat van de onverschrokken officier, gereed tot aanval en afslaan en óók in de zachte, schuchtere ogen van de jonge priester, die door zijn niet verwachte heroieke soldatengeest van de stille held des geloofs, voor de gillende Übermensch en de bloeddorstige beul een prikkelende uitdaging moet zijn geweest.

En na elk heldenverhaal van een Rolducien — geschreven door een fijnvoelend en dieppeilend mede-Rolducien — keek ik van het Jaarboek op en staarde over de cour naar de toren der kerk van het naburige Duitse deel van het land van Roda, naar 's-Hertogenrade, welks klokken in de zomermaanden elke Zaterdagavond zo vreedzaam hun blijfeestelijke klanken door de open ramen van de studieaal dezer studenten deden binnenklinken als een Christelijke broedergroet ter inleiding van de komende Zondagvreugd...

Ik hoorde het lied der klokken én ik hoorde de verhalen onzer martelaren...

Ik staarde en peinsde en... begreep niet...

„Dulce et decorum est pro patria mori” stond plotseling voor mijn starend oog als 'n antwoord op twee van de vragen die zich opdrongen: hoe waren deze heldendaden mogelijk? Waarom deze heldenoffers van onze Rolduciens?

Rolduc moet voor hen geweest zijn een instituut van opvoeding tot heldendom, tot het

heldendom van hún tijd, tot hún heldendom.

Bovenstaande Latijnse spreuk vertaalden zij als knapen uit hun themaboek in de „sixième latine”, en als jongemannen lazen zij hem in de Rhetorica in de „Carmina” van Horatius. En de docenten maakten de harde plicht der Romeinse jongemannen om hun vaderland te verdedigen en zo nodig ervoor te sterven, wanneer het, mét bezit en vrijheid, voor de burgers dreigde verloren te gaan, tot die hunner studenten.

Maar, de Rolducien behoeft, om de deugden van trouw aan en heldenmoed voor het vaderland te leren, niet bij de Romeinen school te gaan: de dragers van de geschiedenis der abdij van Roda hebben het hem door hun voorbeeld geleerd.

Of is het niet zo dat een der abten, ter wille van het behoud der vrijheid van zijn vaderland „Rode”, de kerkerstraf verkoos, en dat deze, toen de Hollanders, ten einde de beroemde abdij, de burcht van katholiek geloof in het Zuiden des lands, in hun macht te krijgen, de abt en de zijnen een lijfrente aanboden als zij het vrije Rolduc wilden verraden, niet alleen zelf fier het aanbod van de hand wees, maar ook zijn medebroeders, tot een zelfde houding tegenover verraad aanspoorde door in de drinkbeker die hem gebracht was, de stalen woorden van afwijzing en verzet te schrijven: „Maledicta pensio”: vervloekt zij het verraderlijk lijfgeld!

Dat is iets van de geest welke Rolduc zijn leerlingen meegaf en welke hen die wij in onze gangen voor eeuwig zullen gedenken, tot helden maakte.

Bij deze Rolducse abt evenwel hadden vaderland en vrijheid reeds een ruimere en tevens een hogere betekenis. Hem immers ging het niet slechts om het patria terrestriis maar ook om het patria caelestis, niet slechts om het aards maar ook, en nog meer, om het hemels vaderland, niet slechts om de aardse maar nog meer om de geestelijke vrijheid, om de vrijheid van geloof.

De inhoud van Horatius' spreuk werd voor de studenten op een hoger, op een christelijk plan geheven en daarmee óók de heldenstrijd voor het vaderland. En dit tweeledige heldendom gaf onze Rolducse studiemakers een dubbele kracht, zelfs wanneer zij zonder

zwaard, zonder geweer of revolver moesten strijden.

In het licht van dit Katholieke, van dit Rolducse heldendom begrijpen wij, dat een bejaard pastoor, die weet dat zijn lichaamskracht totaal gebroken is en die na alle ontberingen en folteringen zijn leven zal moeten geven óf capituleren voor de vijand van christendom en menselijkheid, zijn verzet kan handhaven met de woorden van de edelste onderwerping en meest kalme en hoopvolle resoluutheid: „Ook dit vraagt O. L. Heer! Fiat! Harten omhoog!"; begrijpen wij, dat een jong kapelaan, die, eveneens in het concentratiekamp, de langzaam wurgende greep van de beul om zijn doodzieke keel voelt, wanneer hij niet meer kan spreken, met een laatste, jubelende glimlach op papier kan zetten: „vreugde is het teken der innerlijke vrijheid”.

Voor de oud-Rolduciens is het geen probleem dat een onderofficier, vlak voor zijn dood, in de vuurlinie aan zijn jonge vrouw schrijft: „Ik ben bereid (voor mijn vaderland te sterven) zo God het verlangt” en dat een jongen, die twee jaar nadat hij heeft gezongen „Adieu Rolduc, où règne l'innocence”, in een kamp des doods stervend zijn vrienden de boodschap meegeeft: „Ga naar vader en moeder en zeg hun dat ik braaf ben gestorven”.

En wanneer een universiteitsstudent uit de verzetsbeweging één uur voordat het vuurpeleton voor hem aantreedt, kan neerschrijven, en dat nog wel in de taal zijner vervolgers en moordenaars: „Ganz ruhig nach der Kommunion gehe ich in den Tod”, dan is dat een rustige, beheerste én besliste demonstratie van liefde voor het aardse én hemelse vaderland, die een stervende missionaris onder barbaarse heidenen zeker evenveel eer aandoet als de moedig strijdende verzetsman in zijn christelijk vaderland...

Weer ging mijn blik over het land aan gene zijde van de grens, waar velen van hen wier heldhaftige nagedachtenis wij in een eeuwig gedenkteken eren, in hun studententijd zo vaak als „buurjongens” hadden gewandeld.

En plots klonken de nieuwe klokken van Rolduc, gewijd op de dag der heldenherdenking. En het was alsof zij luiden voor de

Helden van het eeuwige Roda. En weldra mengden zich de klokkeklanken uit het dal van Herzogenrath met die van Rolduc, om te eren de oud-studenten boven op de berg, die — mede uit dankbaarheid voor het geluk en de geloofskracht die dat klokkelied in hun harten had gewekt op zovele vreedzame zomeravonden, als het z'n blijde feestelijke Zondagsboodschap binnendroeg in de studiezaal — hun leven gaven voor de vrijheid van volk en godsdienst óók in hun land.

Ouders, echtgenoten, broers en zusters van de helden en helden-martelaren die thans in deze roemrijke abdij vereeuwigd zijn; wij Rolduciens, treuren om de edelste onzer studiemakers, wier vriendschap ons dierbaar en onvergetelijk is, wier voorbeeld van heldenmoed bij de verdediging van geloof en geboortegrond wij steeds stralend vóór ons zullen zien. U kwelt een nooit te stillen droefheid om de eeuwig schrijnende misdaad aan een nog zo veel belovend leven van hoogste plichtsvervulling, om het bewust-wreed ontrokken van een leven dat U tot steun en troost, tot geluk en blijheid was en zo gaarne nog lang had willen zijn.

Wij Rolduciens kunnen slechts trachten

Uw leed aan te voelen en iets te verzachten door onze verering voor hen. Maar U tróósten kan alleen de Almachtige en Diens Moeder. Wie ooit door iets van dit grootste leed, dit brute verlies van iemand die hem zeer dierbaar was, getroffen werd, weet dat alleen Zij de kracht van de troost kunnen geven. Wij kunnen slechts bidden dat de Almachtige U door Zijn Moeder deze troost schenken moge. Misschien kunnen wij Uw leed verzachten door de plechtige belofte aan de voet van het gedenkteken: nooit zullen wij Uw dierbaren vergeten!

Hun namen zijn aangebracht op het harde marmer; dat zal ons een aansporing zijn tot een harde, onwrikbare houding in de strijd voor de vrijheid van onze geboortegrond en voor ons christelijk geloof, waarvan Rolduc, dat in de beroeringen „tussen drie werelden” steeds zichzelf bleef, een symbool is. De stem van het brons dat hun namen voor eeuwig vasthoudt, zal ons als klokkengelui steeds weer toeroepen: „Strijd nu voor God en het Vaderland!”

Wanneer wij Rolduc bezoeken, zullen wij hen, die zonder twijfel „Stella Duce” de goede strijd, óók voor ons, gestreden hebben, niet vergeten. Geen der Rolduciens zal in de

toekomst ons Vaderhuis binnentreden, zonder enkele ogenblikken eerbiedig stil te staan bij het gedenkteken onzer helden; zonder het hoofd te buigen en hen te gedenken die in christelijke, echt Rolducse geest hun kostbaar leven gaven voor het land van Rode aan deze én aan gene zijde van de grens, voor vriend en voor vijand; voor het heil van ons vader-

land en voor de broederschap der mensheid in de geest der eerste christenen, die ontembaar in hen leefde toen zij... stierven.

Nijmegen, op de dag der
Sacramentsprocessie 1952.

WIN. ROUKENS.